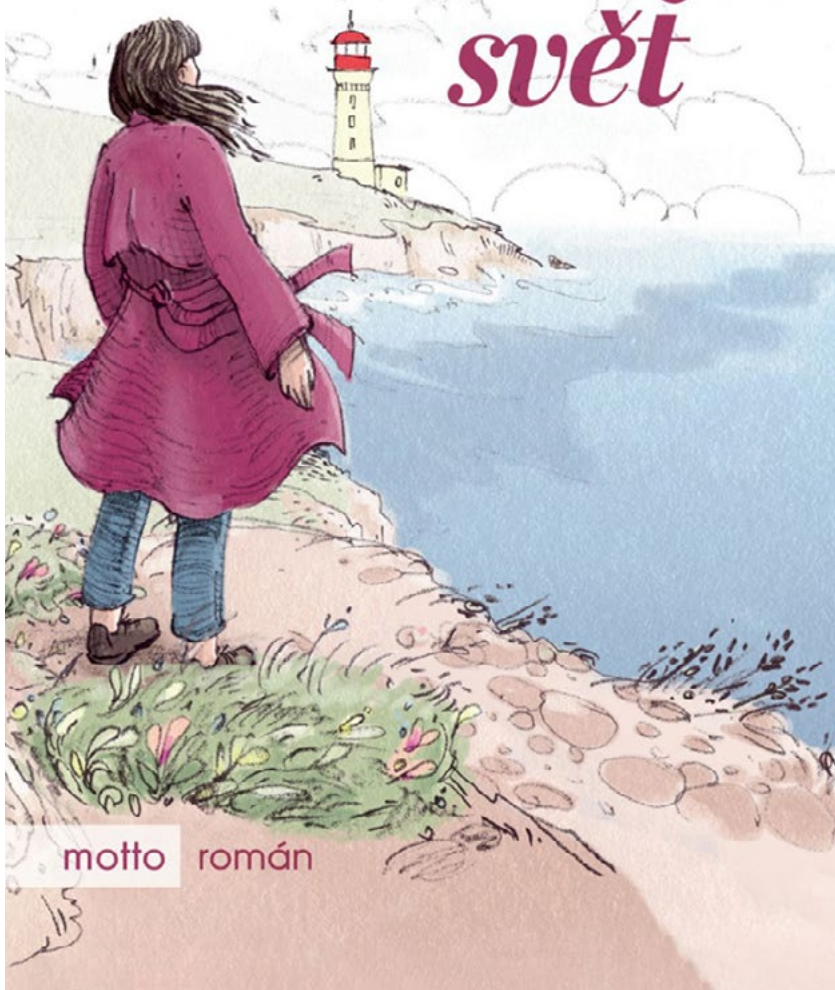

Barbora Šťastná

Hezčí
svět

motto román

Hezčí svět

Vyšlo také v tištěné verzi

Objednat můžete na

www.motto.cz

www.albatrosmedia.cz

motto

Barbora Šťastná

Hezčí svět – e-kniha

Copyright © Albatros Media a. s., 2020

Všechna práva vyhrazena.

Žádná část této publikace nesmí být rozšiřována
bez písemného souhlasu majitelů práv.

ALBATROS MEDIA

Barbora Šťastná

*Hezčí
svět*

motto

Barbora Šťastná

Hezčí svět

Praha 2020

Část I

Jiná holka je jako vítr

Pořád ještě občas mluvím s Dede. Většinou ve snech, co se mi zdají těsně před probuzením, potom když poprvé zatípnu budík a přispím si ještě deset minut, než zapípá znovu.

Dneska mi ukazovala dům, ve kterém budeme bydlet. Byl v dutém mostním pilíři uprostřed řeky a chodilo se tam seshora, poklopem z toho mostu. Pořád se šlo po točitých schodech dolů a podél schodiště byla spousta dveří do malých pokojíčků. Můj pokoj měl okno těsně nad hladinou řeky, takže jsem ho mohla otevřít a rovnou skočit do vody a plavat. Neptala jsem se, co se stane, když zaprší a hladina stoupne, bylo mi to jedno, protože v tom snu jsem byla malá.

Vždycky jsem malá, když mluvím s Dede. Nevím vlastně, jak vypadá. Je vyšší než já, to jediné vím jistě. Vnímám z ní jenom chraplavě hebký hlas a nejasnou siluetu. A vůni: voní jako muškátový oříšek. Ale ty domy a věci, které mi ukazuje, vidím mnohem jasněji než ji.

Ale pak zapípá budík znovu, já se leknu, zprudka se posadím a jako vždycky se přitom praštím do hlavy o kovový sušák s prádlem, který přechuhuje nad mou postelí, takže rázem vím, že jsem velká.

Je rok 2015, je mi třicet pět.

I když o tom i přes den občas pochybuju.

Mžourám a šourám se do kuchyně. To je zas binec. Proč nikdy večer nenajdu sílu to všechno uklidit? Ve studeném ranním světle kuchyň vypadá ještě o něco ušmudlanější. Měla bych utřít prach. Popotáhnu si dlouhý rukáv trička a přejedu s ním aspoň obrazovku televize, s uspokojením pozoruju čistý pruh bez smítek prachu a pak otřu i ten zbytek.

Máma stojí u okna ve vytahaném svetru, který má přes pyžamo, a kouří. Dlouhé šedočerné vlasy má svázané do culíku. Ve výstřihu svetru jí čouhají klíční kosti. I takhle jí to sluší. Vypadá jako filmová hvězda obsazená do role pacientky z blázince. Dřív jí prý říkali, že vypadá jako Jacqueline Bissetová. Teď už jí neříká nikdo nic. Možná jen turisté, které vodí po Praze.

„Mami. Je sedm ráno,“ řeknu káravě, i když se nechci hned po ránu hádat.

„Vždyť to foukám ven.“

„Ale stejně se ten kouř vrací dovnitř. Je tu zima a ještě zahuleno. Můžeš kouřit ve svém pokoji.“

Máma vzdorovitě vyhodí cigaretu z okna: „Udělám čaj.“

Zapálím aspoň vonnou svíčku. Ne že by to nějak pomohlo, ale připadá mi, že plamínek svíčky dělá šedivé ráno útulnější.

Než půjdu vzbudit Dorotku, chci jí připravit oblečení, takže se vrátím k sobě do pokoje a ponořím se do obří hromady nevyžehleného prádla v koši. Snažím se najít dvě stejné ponožky... nebo aspoň přibližně stejné. Co

se nehodí, házím vedle sebe na podlahu. Pak to srovnám. Dneska večer to už fakt všechno vyžehlím. Tak, ještě tričko a kalhoty.

„Mami?“ uslyším za sebou chraplavý hlásek. Dorotka stojí ve dveřích a mračí se, jak mhouří oči, protože se před chvíličkou probudila. „Nevíš, kde mám ten pribiňáček, co jsme ho včera koupily na svačinu?“

„Je v lednici.“

„Není.“

„Tak se zatím obleč.“

„Říkala jsi, že si dneska můžu vzít to tričko s Elsou.“

„Teď nemám čas ho hledat, Dorotko, obleč se, já ti zatím nachystám snídani a svačinu.“

Koukám do ledničky. Pribiňák tam opravdu není. Konvice s čajem stojí na stole, máma zmizela.

Nakouknu do jejího pokoje: „Mami, nebrala sis z lednice pribiňáčka?“

Ticho. Máma kouká do počítače.

„Mami?“

„Zdeničko, vždyť víš, že já nic nejím.“

No jo. Máma nejí. Nesnídá s námi a nevečeří. Akorát že taky jí. Souká do sebe suché rohlíky vestoje u kuchyňské linky a ve svém pokoji chroupe jablka. To se jako jídlo nepočítá.

„Včera večer byl v ledničce a teď tam není.“

„Nemám ponětí, o čem to mluvíš.“

„Pribiňák. Chtěla jsem ho dát Dorotce na svačinu.“ Ukážu na prázdný kelímek na jejím prádelníku, mezi dvěma ohryzky a štosem knih.

„To má bejt nějaký vyšetřování, nebo co?“ vybuchne máma. „Tak jsem si možná vzala něco z ledničky! Ale neboj se, už to nikdy neudělám.“

Připadám si jako bídák. Opravdu vyslychám svou matku kvůli jednomu pribiňáku?

„Mami, probůh, ber si, co chceš, jenom mi to řekni. Koupila bych jich víc. Bylo to na svačinu.“

„Neboj se, už si nikdy nic nevezmu. A pokud ano, budu ti to hlásit.“

Na tuhle směsici ublíženosti a sarkasmu teď fakt nemám nervy. Vráťím se do kuchyně, podívám se na Dorotku, obrátím oči v sloup a Dorotka se spiklenecky rozesměje. Což mě potěší, ale hned se zastydím. Rychle si přitisknu prst na pus. Nechci před ní babičku shazovat a hlavně nechci, aby ten smích máma slyšela. Namažu Dorotce k svačině rohlík s taveňákem a k snídani jí zaliju křupínky mlékem.

„Mami, a tatrunku můžu?“ zeptá se ještě v předsíni.

„Dorotko, ne. Víš, že bys neměla pořád jíst sladký. Vem si jabko.“ Proč to ta máma pořád kupuje? Nanoší sladkosti domů a já pak musím být za tu zlou, co zakazuje.

Dorotka si zhluboka povzdychne a jde. Stejně jí máma odpoledne tu tatrunku dá.

Když Dorotka vyrazí do školy, zavřu se v koupelně.

Velká zástrčka na dveřích koupelny byla první úprava, kterou jsem v tomhle bytě udělala, když jsem se sem před osmi lety přistěhovala zpátky s dvouletou Dorotkou. Jenom když se tu zamknu, cítím se bezpečně.

Záchod v jedné místnosti s koupelnou má spoustu nevýhod, když sdílíte byt s více lidmi.

Pořád ještě si pamatuju, jak pan T. kdysi do téhle koupelny chodil na velkou, když jsem se koupala ve vaně. Odmontoval zástrčku, abych se nemohla zamykat. Prý že se koupu moc dlouho a bůhví, co v té vaně tak dlouho dělám. Vždycky se posadil na záchod a děsně dlouho tam seděl. Já jsem zatím strnule seděla v čím dál vlažnější vodě, rukama si objímala kolena a koukala do zdi. Nebo jsem pozorovala, jak se mi na prstech rukou dělají bílé varhánky. Oba jsme mlčeli. On vlastně občas i mluvil. Říkal třeba, že jsem sobecká a rozmazlená a máma mě nezvládá. A že mi nastaví režim, aby to srovnal. Pak se ozvalo žbluňknutí. Potom spláchl a odešel, ale ten puch tam zůstal.

Když na to teď myslím, působí to nenormálně. Nevlastní otec, vlastně cizí člověk, seděl na záchodě a koukal, jak se koupu ve vaně. Tenkrát mě nenapadlo, že to je divné. Děti berou všechno, co se jim děje, jako danou věc. Jako že to tak musí být.

Občas jsem si přála, aby umřel. Představovala jsem si, že ho ve spaní zabiju. Ale říct mu, ať nechodí do koupelny, jsem se neodvážila.

Teď jsem velká, takže se můžu zamykat v koupelně a být tam, jak dlouho chci. Máma mě trestá jenom tím, že když se moc dlouho sprchuju, schválně pouští v kuchyni teplou vodu, takže na mě teče jenom studený čůrek, protože kotel to neutáhne. A když zaječím, že se sprchuju, řekne: „Promiň, Zdeničko, já nevěděla, že tam ještě pořád jsi.“

Moje polička s kosmetickými přípravky v koupelně je jediná součást našeho bytu, se kterou jsem opravdu spokojená. Všechno ostatní je tak trochu ušmudlané, rozhrkané, ošoupané a nefunkční. Moje polička je dokonalá. Mám tu vyrovnané denní a noční krémy, séra, peelings, parfémy, čisticí mléka a pleťové masky v celkové hodnotě asi tak dvou mých měsíčních platů. Poklady, které jsem si nanosila z práce, z redakce časopisu *Olivia*. Většinou ještě nevybalené z krabiček. Je to přehlídka luxusu a krásy, která nemá s mým momentálním životem vůbec nic společného.

Máma a Dorotka mi na ně nechodí. Dorotku preventivně zásobuju lacinými trpytkami a růžovými rtěnkami a máma si myslí, že člověk má být krásný sám od sebe. A když náhodou není, nemá smysl to nijak vylepšovat.

Ani já vlastně nic z těch kráslicích krémů a vodiček doopravdy nepoužívám. Jenom se jimi chodím pokochat. Šetřím si je na později. Na lepší časy. Třeba až se s někým seznámím. Nebo až budu mít pocit, že jsem pro ten drahý krém dost dobrá. Že si ho zasloužím. Zatím ten pocit nemám. Stačí mi jen tak se na ně koukat, jak jsou srovnané v poličce. Dívám se na ně a těším se na ten hezčí život, který určitě jednou přijde.

Máma pracuje jako průvodkyně turistů po Praze. Dneska má první výpravu až od dvanácti. Klasická trasa, od hotelu na Staroměstské náměstí a potom Karlovkou přes Karlův most na Malou Stranu a pak na Pražský hrad. Myslím, že dnes to budou nějakí Belgičani. Takže

když vyřáším do práce, je pořád ještě v pyžamu a ostentativně se mnou nemluví.

Dneska nejedu rovnou do redakce, nejdřív jdu na tiskovku, která se koná v nově otevřeném salonu v jedné z uliček okolo Pařížské. Ulovím v tramvaji místo k sezení a koukám z okna devítky na domy na Seifertce, které ubíhají za oknem.

Ten pocit poznám nejdřív za krkem. Jako by na mě padla těžká, studená deka. Zima stoupá po páteři nahoru až do hlavy. Už vím, co to je. Vzápětí se mi sevře krk a žaludek. Všechno uvnitř jako by se mi smrsklo do malé žmolkovité kuličky. Záchvat úzkosti, to už znám. Něčeho se bojím a zatím nevím čeho. Propátrávám v duchu, co by se mohlo stát. Dorotka, nezapomněla něco do školy? Máma? Mohla by někde nechat ležet cigaretu a vyhoříme. Ale to se může stát přece kdykoli, to není ten důvod. Nebo něco v práci? Jsou dva dny po uzávěrci, o žádných katastrofách na spadnutí nevím. Je na mě někdo našťvaný? Možná jsem měla někoho pustit sednout a nevšimla jsem si ho? Mám peněženku? Telefon? Svírá se mi žaludek a nemůžu se nadechnout.

Přivolám na pomoc Dede. No jo, občas s ní mluvím i ve dne. Nejsem zas tak velká, jak bych podle data narození měla být.

„Nic ti nehrozí,“ říká Dede. „Podívej se, sedíš v tramvaji. Na zastávce Jindřišská. Jedeš na tiskovku. Máš peněženku i telefon. Všechno je v pořádku.“

Ale já mám pocit, že někde za rohem, někde mimo můj zorný úhel, se schyluje k průšvihu. Ještě nevím, co to

bude, ale ten průšvih už tam je. Připravený. Číhá, až přestanu dávat pozor. Až se na chvíli uvolním a uvěřím, že všechno je opravdu v pořádku. V tu chvíli po mně skočí.

„Je to jen v tvojí hlavě,“ promlouvá ke mně konejšivě Dede. „Nemusíš se takhle trápit. Dýchej. Pořádně, až do břicha.“

No jo, jenže ty jsi taky jenom v mojí hlavě, namítnu. Jak ti mám věřit, když jsem si tě sama vymyslela?

Dede je moje imaginární kamarádka už od... zkrátka od té doby, co si vůbec pamatuju. Je vysoká a krásná. I když nevím, jak vypadá, znám její vůni muškátového oříšku, důvěrně známou a přitom elegantní. Zním její hlas. Dodávala mi odvahy ve škole před zkoušením, v tanečních, na pracovním pohovoru. Vždycky mi říkala, co všechno dokážu a že jednou budu žít v krásnějším světě. Říkala mi, že jsem hezká a zajímavá, i když jsem si to sama vůbec nemyslela. Ale občas taky nevy-světlitelně zmizela a nebyla k nalezení. Třeba při hodinách tělocviku, když jsem měla udělat výmyk. Nebo když jsem se koupala ve vaně a pan T. přišel na záchod.

Vystoupím z tramvaje ve Spálené a kličkuju uličkami směrem ke Staromáku a k Pařížské. Dýchám zhluboka, jak mi řekla Dede. Rychlou chůzí se to vždycky trochu zlepší.

Salon, kde se koná tiskovka, se jmenuje Daisy Bell, asi podle majitelky. Její jméno je malými zlatými písmeny vyražené na velké černobílé fotografii ženy, která visí hned u vchodu. Stojí na útesu nad mořem, aspoň to tak vypadá, protože stojí na okraji srázu, a za ní je

jen volná obloha s roztrhanými mraky a kousek dál napravo je vidět maják. Není jí vidět do obličeje, protože vítr jí žene do tváře rozčuchané krátké blondaté vlasy. Ve větru se třepetá i její bílá šála a světlé plátěné kalhoty.

Nejspíš chtějí zákaznicím namluvit, že po návštěvě salonu se budou cítit taky takhle čisté a svobodné, krásné bez viditelného úsilí, jako by jim cuchal vlasy mořský vítr. Vlastně ne, uvědomím si. Namlouvat jim to, to bude moje práce.

„Časopis *Olivia*,“ ohlásím se slečně, která stojí u vchodu se seznamem hostů. Dostanu do ruky skleničku prosecca a postupuju chodbou dál, do zšeřelé místnosti vyzdobené dalšími černobílými fotografiemi a pyramidami z oblázků, prodechnuté slanou mořskou vůní, ale samozřejmě hezčí, než je vůně opravdového moře, a zaplněné kosmetickými redaktorkami a šéfredaktorkami. Je tady Anička z *Elle*, Sabrina z *Cosmopolitanu*, Nora z *Harper's Bazaar*, Soňa z *Marianne*, ta holka z *Marie Claire*, co nevím, jak se jmenuje. Vždycky mě udivují, jak dokážou vzbuzovat dojem, že skutečně žijí ve světě, kde si lidi nechávají dělat manikúru za dva tisíce, snídají avokádo s lososem a v půl desáté dopoledne cvičí pilates s osobním trenérem. Přitom všichni víme, jak to je. Vytváříme iluzi luxusního světa v open space kanceláři s šedivým zátěžovým kobercem, drobíme si přitom rohlík do klávesnice a pak běžíme vyzvednout děti z družiny. Anebo to tak možná mám jenom já? A ony opravdu žijí v tom jiném, luxusnějším světě?

Tohle je pro mě už dlouho velká záhada. Kdybych se s nimi víc kamarádila, tak bych věděla. Ale já se s nimi moc bavit nedokážu. Sotva vypustím z pusy první větu, mám pocit, že jsem se prozradila. Všechny prokoukly, že mezi ně nepatřím, a trpí mě mezi sebou jenom ze soucitu. Ony vždycky vypadají, jako by právě vystoupily z nějaké fotky ve svém časopisu, zatímco já si popotahuju punčocháče, které mi slézají až do půlky stehén, a doufám, že se nebudu muset nikde zouvat, aby se nezjistilo, že mám na palcích díry.

„Zeldo!“ hrne se ke mně PR manažerka salonu, vysoká blondýna v bílém hedvábném kimonu se zlatou výšivkou.

Když mi bylo asi dvanáct, máma se zmínila, že než jsem se narodila, chtěla mě pojmenovat Zeldu. Prý podle manželky Francise Scotta Fitzgeralda, jejího nejoblíbenějšího spisovatele. Ale Švarc, můj biologický otec, s tím prý nesouhlasil. Připadalo mu to moc extravagantní.

Švarc vůbec napáchal plno nepěkných věcí. Říkala máma. Například může za můj vzhled.

„Celej Švarc,“ utrousila občas, když mě po očku pozorovala, jak se na sebe dívám do zrcadla, a z toho, jak to řekla, jsem usoudila, že to není kompliment. Na rozdíl od ní nejsem vysoká a hubená, ale spíš malá a podsaditá.

Ostatně, na matrice by jim jméno Zeldu v roce 1980 nejspíš neprošlo. Takže se jmenuju Zdena. Máma si prý slibovala, že až budu větší, stejně mi bude říkat Zeldo.

Ale k tomu nikdy nedošlo. „Nehodilo se to k tobě. Ty jsi byla prostě taková Zdenička,“ pokrčila máma rameny.

Z toho jsem si vyvodila, že Zdenička v překladu znamená „obyčejná a nezajímavá“. Tenkrát, když mi to máma povídala, jsem už četla *Velkého Gatsbyho* a Fitzgeraldovy povídky a věděla jsem, jaká má být Zelda. Ta „poslední kráska Jihu“, podle které napsal všechny svoje hrdinky, které ladně posedávaly na verandě, vyskakovaly z kabrioletu, až za nimi vlála kožešinová štóla, nebo dělaly rozruch v hotelu Ritz. Zelda má být krásná a bezstarostná. Odvážná a půvabně drzá. Zelda je holka, která porušuje pravidla. Holka, se kterou všichni chtějí tančit a která pak o půlnoci skočí do fontány. Když Zelda vstoupí do místnosti, všechny pohledy patří právě jí, a když se rozesměje, jako by se v lustru rozsvítily další žárovky.

Vždycky jsem měla tak trochu pocit viny, že nejsem Zelda.

Já jsem byla vždycky nejradši ze všeho zašitá ve svém pokojíčku s knížkou, styděla jsem se mluvit s klukama, kreslila jsem si do sešitu baletky a mušketýry, neuměla jsem udělat stojku a vždycky jsem si pokecala oblečení. Většinu času jsem si představovala, že jsem někdo jiný a žiju někde jinde.

„Jiná holka není tak pomalá a neobratná. Jiná holka je jako vítr,“ říkala zlostně máma, když jsem se ploužila s košem k popelnicím nebo našim věčně ucpaným vysavačem vysávala chuchvalce prachu ve svém pokoji. V podstatě bylo třeba ty chuchvalce sbírat rukou a str-

kat je do hadice, jinak by je ten dýchavičný lux nedokázal vcucnout. „Jiná holka přiskočí a hned ví, co je třeba,“ zlobila se máma, když mi vyčetla, že jí doma nepomáhám, že jenom dělám bordel, a já jsem se zeptala, co mám teda dělat. „To ti přece nemusím říkat, to máš vědět sama od sebe! Jiná holka by to věděla!“

Věděla jsem, že je se mnou něco špatně, ale netušila jsem přesně co. Jako když se vám na záchodě vzadu zastrčí sukně za kalhotky a chodíte tak, nevíte o tom a nikdo vám to neřekne, jenom se všichni shovívavě uculují. Prála jsem si být jiná holka, ale nedokázala jsem s tím nic udělat, byla jsem pomalá, stydlivá, nešikovná a snaživá. Jenom když jsem před spaním mluvila s Dede, proměňovala jsem se v Zeldu, dělala jsem piruety na bruslích, plavala jsem v rozbouřené řece, přespávala ve starých hradech a oslňovala spolužáky ostrovtipnými odpověďmi.

Když jsem začala psát pro časopis *Olivia*, zmínila jsem se o svém původně zamýšleném jménu šéfredaktorce Sabině a tu to doslova nadchlo. Rozhodla, že to bude můj pseudonym. Tak se zrodila Zelda Švarc.

Pokaždé, když tak podepisuju článek, mám pocit, že podvádím. Ukradla jsem jméno Jiné holce. Já přece nejsem žádná Zelda.

„Zeldo, ráda vás vidím!“ zvolá PR manažerka salonu a musíme se políbit na přivítanou. Spíš je to jen takové to rituální přiblížení jedné tváře k druhé.

„Jak se máte, Zeldo?“ ptá se vášnivě blondýna, jako by ji to skutečně zajímalo. Další situace, která mě vždycky

znejistí. Opravdu ji zajímá, jak se mám, a mám jí to říct? Vzhledem k situaci předpokládám, že se očekává spíš ta druhá možnost. „Dobře, děkuji, a vy?“ Ale PR manažerka mi už neodpoví, protože se vrhne k další příchozí: „Cindy!“ vykřikne a obejmou se, jako by se právě zachránily z paluby potápějící se lodi. „Jak se máte, Cindy?!“

Následuje proslov, ve kterém se dozvíme, že salon Daisy Bell není jenom kosmetický salon, je to spirituální prostor, ve kterém vám udělají pleťový peeling nebo nalakují nehty s duchovním přesahem, protože péče o tělo je zároveň péčí o duši, a ty oblázky jsou dovezené přímo z Bretaně, kde paní majitelka *dnem i nocí medituje*, aby její salon byl nabitý čistou energií větru a moře i magií pradávných keltských rituálů, které zde zanechaly energetickou stopu. Fotky si můžeme prohlédnout i v tiskové zprávě, kterou dostaneme v taštičce na flešce.

Potom se dozvíme hlavní tahák dnešního dopoledne: zdejší manikérky jsou připraveny všem redaktorkám upravit nehty. Rychle zkontroluju ty svoje: ne, tak tohle teď opravdu nemůžu podstoupit. Nechci, aby se manikérka ofrňovala nad tím, jak je mám okousané, poučovala mě, jak mám pečovat o nehtové lůžko a že si musím zastrkovat kůžičku. Já to přece všechno vím. Píšu o tom každou chvíli. Jenom to zkrátka nedělám.

Omluvím se PR manažerce: bohužel už musím běžet do redakce, máme poradu. „Ale to je škoda,“ zvolá blondýna, lehce zalomí rukama a dramaticky zatřepetá zlatými třásněmi na kimonu, jako by jí na tom skutečně záleželo. A prý můžu na ty nehty přijít kdykoli, stačí si

domluvit termín. Na cestu ještě dostanu taštičku z tvrdého papíru, zavázanou saténovou mašlí. Venku na ulici rychle prohlédnu její obsah. Maličký parfém v hranatém skleněném flakonu, jehož bílý kamenný uzávěr je pravděpodobně vyrobený z kousku toho bretaňského útesu. Ubohé útesy. Ale mám další poklad do své sbírky.

Mžourám do ostrého denního světla. Prosecco hned po ránu způsobilo, že jsem trochu otupělá, ale moje úzkost se v něm spolehlivě rozpustila. Možná že bych prostě měla víc pít alkohol.

Když čekám na zastávce na tramvaj, kterou se chystám odjet do redakce, cosi se letmo dotkne mojí ruky. Podívám se dolů, vyjeknu a uskočím. Je to ten malý snědý pán, který postává na všech možných zastávkách tramvaje devítky a v mrazu i ve vedru podupává a tře dlaněmi o sebe, jako by se chtěl zahřát. Teď jednu z těch dlaní natahuje ke mně, se špínou hluboko zažranou pod nehty i do kůže. Zastydím se, že jsem ho tím leknutím urazila. Uskočila jsem, jako by byl nějaké zvíře. Provinile začnu šátrat v kabelce. Na dně nahnátnu minci. Doufám, že je to desetikoruna nebo dvacka, vytáhnou ji na světlo, ale ne, je to padesátikoruna. To je o dost víc, než jsem měla v úmyslu mu dát. Jenže už je mi hloupé ji zase schovat, když ji viděl. Tak ji položím do té dlaně, v jejíž rýhách jsou už možná natrvalo vyryté cestičky špíny, a rychle se přesunu na druhý konec zastávky, aby mi nezačal ještě něco říkat.

Bezdomovci mě děsí. Nebojím se, že mi něco udělají. Nevadí mi, že smrdí v tramvajích. Ale připomínají mi, že se to může stát, kdykoli, že všichni můžeme takhle

skončit. Že já tak můžu skončit. Že z kosmetického salonu s maličkými zlatými nápisy a bretaňskými obálky je na zastávku devítky zatraceně blízko.

Moje kamarádka Vendula, která pracuje v neziskovce pro „sociální začleňování“, mě vždycky uklidňuje, že takhle to nechodí, že těch mezistupňů mezi normálním životem a lavičkou v parku u hlavního nádraží je hodně a že se to nestává zničehonic a bez příčiny. Ale já si myslím svoje. Všichni balancujeme na hraně průšvihů a kupujeme si vonné svíčky a děláme si pletové masky, abychom na to pořád nemuseli myslet.

Naštěstí už přijela tramvaj, jednu do redakce. Strhávám si ukazováčkem kůžičku u nehtového lůžka palce a myslím na tu ruku, ve které je špína zažraná snad i pod kůží.

1991

Sedíme v kuchyni u večeře, máme sekanou a bramborovou kaši. Tedy já a pan T. a můj pětiletý brácha Filip sedíme. Máma stojí u kuchyňské linky a dívá se na nás. Protože máma s námi nikdy nejí.

Pan T. zničehonic odloží příbor a z obyčejného ticha se stane významné ticho. Ticho, jako že je průšvih. Jenom zatím nevím jaký. Ani čím. To hlavně.

„Dá se to jíst?“ řekne vyděšeně máma. „Je to málo slaný, vid’?“

Pan T. ji ignoruje, protože tohle není její průšvih, ale můj. Ještě chvíli nás nechá tápat v nejistotě. Pak řekne: „Ukaž ruce, Zdeno.“

Položím příbor a natáhnu dlaně před sebe.

„Otoč je.“

Odpoledne jsem si kreslila. Zkoušela jsem fixy, jestli ještě nejsou vypsané, a nechtěla jsem si počmárat čtvrtku, takže jsem je zkoušela na hřbetu ruky. Otočím dlaně, na hřbetu levé ruky mám růžové a fialové a zelené čáry.

„Neumyla sis před večerí ruce.“

„Umyla. To je od fixů. Nejde to smejt.“ Neumyla. Ale čáry od fixů přece nejsou žádný důkaz.

Pan T. mlčí. Potom vstane, vezme z police svůj sešit, nalistuje stránku a něco si zapíše.

„Fixy nejdou umejt,“ protestuju a dívám se na mámu, aby něco řekla, ale ona se rychle otočí ke dřezu, pustí vodu a drhne pekáč od sekané. Filip se kouká do svého talíře a asi minutu krájí jeden kousek sekané. Nejspíš si taky neumyl ruce a je rád, že ho to minulo.

Vím, že pan T. nebude nic dělat teď hned. Ale zapsal si to do sešitu. Až v pátek večer sešit vytáhne, nasčítá průšvihy z celého týdne a určí adekvátní trest. Říká, že to je racionální a spravedlivý systém. Ten trest není to nejhorší. Nejhorší je čekání na pátek, kdy pan T. vytáhne sešit. A dneska je teprve úterý.

Máma taky mívá průšvihy. Ale jiné. Jednou jsem nakoukla do sešitu, když pan T. nebyl doma, a stálo tam: *Mastný prach nahoře na kredenci. A: Koupla jablka v zelenině, i když máme na zahradě.* Filip má taky průšvihy. Ale já jich mám z nás tří rozhodně nejvíc.

Tu poradu v redakci máme ve skutečnosti až od dvou.

Naštěstí se ode mě jakožto redaktorky písčící o kosmetice neočekává nějaká přílišná kreativita při vymýšlení témat, každý rok je to stejné. V lednu řešíme plastiky a bělíme zuby, v únoru pečujeme o pleť po zimě, na jaře bojujeme proti stárnutí, pak začínáme hubnout do plavek. Teď je květen a chystáme červencové číslo, takže píšeme o opalování. Mým hlavním úkolem je říct čtenářkám postopadesáté nějak jinak, že mají používat opalovací krémy s vysokým ochranným faktorem a že usmažit se na slunci v Chorvatsku do odstínu staré sedlové brašny není ten nejlepší nápad.

Jenže ve chvíli, kdy na mě na poradě přijde řada, mi zvoní telefon. Máma. Odmítnu hovor, ale volá hned znovu. Omluvím se, vidím, jak se stylistka Kája ušklíbl, a raději vyjdu s telefonem na chodbu k výtahům.

„Mami?“

„Zdeni, prosím tě, proč to nebereš?“

„Máme poradu, mami.“

„Zdeničko... Jak se jde na Hrad?“ Mluví nějak divně potichu, jako by nechtěla, aby ji slyšeli.

„Cože?“

„No, jak se dostanu na Pražskej hrad?“

„To je vtip?“ Jenže máma není zrovna tenhle druh vtipálka.

„Zdeni, potřebuju to rychle. Ty Belgičani na mě čekají. Řekla jsem jim, že musím na záchod. Schovala jsem se tady v jedné kavárně, abych ti mohla zavolat.“

„Jak to, že to nevíš?“ Vzadu za krkem znovu cítím ten

tlak. Připadá mi, že ten průšvih, který jsem cítila dneska ráno, ten neviditelný, o kterém ještě nevím, se nějak přiblížil.

„Prostě si teď nemůžu vzpomenout. Nějak mi to vypadlo,“ řekne máma nervózně.

„A kde jste?“

„Přešli jsme Karlův most a pak jsme šli tou ulicí...“

„Mosteckou.“

„Jo. A teď jsme u Malostranskýho náměstí.“

„Tak musíte pořád nahoru. Nerudovkou.“

„Aha.“

„Vezmeš to nahoru, zprava kolem kostela svatého Mikuláše, a jste v Nerudovce. A půjdete pořád do kopce.“

Nepřipadá mi, že to máma pochopila.

„Mami, tak se někoho zeptej.“

„Nemůžu se nikoho ptát, jsem průvodkyně, jak by to vypadalo?“ vyštěkne máma.

„Tak jděte prostě pořád nahoru.“

„Tak ti děkuju za pomoc,“ řekne máma sarkasticky a típne to.

Máma dělá průvodkyni už pětadvacet let. Už od revoluce. Na Pražském hradě byla možná tisíckrát. Chodila tou cestou ještě v době, kdy byla většina domů pod lešením, i později, když Karlovku zaplnili prodejci ruských beranic, odznáček a keramických domečků. Jako malá jsem někdy chodila s ní.

Nemůžu se zbavit představy, jak stojí se vztyčeným deštníkem na křižovatce na Malostranském náměstí, na chodníku za ní partička Belgičanů, auta na ni troubí

a ona se zmateně rozhlíží a neví, kudy má jít. Vracím se na poradu sdělit své nápady ohledně opalování.

„Co třeba Zelda?“ ukáže na mě šéfredaktorka Sabina, sotva vstoupím do místnosti, a všichni se na mě podívají.

„Co třeba já co?“ nerozumím tomu.

„Vymysleli jsme s Kájou fotoprojekt na téma vnitřní krása. Vyfotíme několik skutečných žen, ne modelky, ale skutečné ženy, rozumíš, které ve svém životě dělají něco pro dobro ostatních. Chápeš – pomáhají lidem. Třeba nemocným dětem. A nafotíme je tak, aby vynikla jejich vnitřní krása. Se stylingem, s make-upem a se vším. Aby byly krásné nejen uvnitř, ale i navenek.“

„Aha.“

„Říkala jsem si, že bys to mohla dát dohromady. Sehnat a oslovit ty ženy a udělat s nimi rozhovory. Tenhle měsíc toho zas tolik nemáš.“

„Jasně.“ Horečně pátrám v hlavě, jestli znám nějaké dobro konající ženy. Nenapadá mě nikdo jiný než Vendula. A ta se hrozně nerada fotí.

Později odpoledne za mnou do redakce přijde Dorotka. Od té doby, co ji už nemusím vyzvedávat z družiny, sem chodí často. Posadí se k volnému stolu a dělá si úkoly nebo si něco kreslí, poslední dobou hlavně variace na Elsu z *Ledového království*. Je hrozně hodná, až z toho mám výčitky svědomí, a vůbec mě neruší, ale stejně nejsem ráda, když sem chodí.

Dorotka je totiž tlustá. Tedy ne doopravdy tlustá, ona je spíš dětsky baculatá. A, což je ještě důležitější,

ona sama to zatím neřeší. Ještě to neví. Ještě jí to nikdo neřekl. Jenže tady, v redakci časopisu *Olivia*, je tlustý každý, kdo není úplně hubený. Naše šéfredaktorka Sabina postupně přestala jíst cukr, lepek i laktózu, přestala jíst v podstatě všechno kromě avokáda, lososa a vajíček, a když si s grafičkou Luckou neseme k obědu nudle od Vietnamců, cítíme v zádech její nesouhlasný pohled. Takže mám strach, že dříve nebo později to tady Dorotce někdo řekne. A samozřejmě že si bude myslet, že to říká citlivě a že to je pro její dobro. Třeba: „Neměla bys papat míň bonbonů?“ Mohl by to být třeba Kája, který umí nádherně kombinovat kaftany a pyžamové kalhoty, ale je empatický asi jako mikrovlnka. A já jim nedokážu vysvětlit, že bonbony, limonády, koblihy, párky v rohlíku a hranolky jsou každodenní boj, protože nikdo nemá sílu svému dítěti pořád říkat ne, když tyhle věci jsou všude. A když máte vůči tomu dítěti permanentně špatné svědomí, protože musí bydlet v rozpadajícím se bytě s bláznivou babičkou, a pořád máte strach, že na něj telepaticky přenášíte svoje problémy a úzkosti.

Takže si vždycky oddechnu, když s Dorotkou projdeme recepcí a vyjdeme z redakce ven na ulici.

1987

Moje máma je jiná než mámy ostatních dětí ze školy. Ostatní mámy jsou paní. Jsou dospělé, unavené a důležité. Nosí tuhé krátké účesy a vždycky vědí, co se má jak správně dělat.

Moje máma je spíš holka. Má dlouhé rozpuštěné vlasy a šaty, které vlají ve větru. A chodí pro mě pozdě do družiny. Možná proto ji naše družinářka nemá ráda.

Za deset minut pět jsem v družině poslední. Všechny ostatní děti už šly domů. To mám ráda, protože už nemusím hrát žádné hry. Nejvíc nesnáším hru na židličkovou, kdy se chodí kolem kroužku židlí, a když soudružka tleskne, každý si má jednu zabrat. Ale židlí je o jednu méně než nás, takže je potřeba jiné děti odstrkovat a prát se o svoje místo. Radši se nechám vždycky vyřadit jako první. Takže teď, před pátou, už nehrajeme hry a můžu si v klidu kreslit, což je mnohem lepší. Ale taky si připadám provinile, protože cítím, že družinářka je našťvaná. Musí tu být jenom kvůli mně. Nedávno jsem zaslechla, jak říkala uklízečce: „Zase Švarcová. Její matka je na mateřský, nevím, proč si nemůže děcko vyzvednout normálně hned po obědě.“

Já to taky nevím. Nevím, jak máma tráví celý ten dlouhý odpolední čas. Doma asi ne, protože když přijdeme domů, je tam nepořádek ještě od snídaně a máma začíná chvatně vařit večeři, aby pan T. nenadával, až přijde z práce. Představuju si, že chodí na místa, kde to neznám, třeba do parků a do kaváren, kde jsme spolu nikdy nebyly, a tam jenom stojí a usmívá se a ty šaty jí vlajou. V mých představách s sebou nemá kočár s malým Filipem, na toho vždycky nějak zapomenu.

Někdy se na to ptám Dede a ona říká: „Máma taky potřebuje svůj svět, čas jenom pro sebe. Až budeš velká, tak to pochopíš.“

Takže za tři minuty pět se máma udýchaná objeví ve dveřích družiny, někdy má šaty vzadu zelené od trávy, boty od hlíny a ve vlasech má světlo. Připadá mi, že to jsou záblesky z těch neznámých míst, kam chodí. Ale ve skutečnosti jí jenom do zad svítí slunce skrz stěnu z luxferových tvárnic na druhé straně školní chodby.

„Zdeničko,“ řekne a potom: „Dobrý den.“

„Dobrý den,“ odvěti stroze družinářka.

Tuším, že to vyzvedávání těsně před pátou není hlavní důvod, proč se na ni zlobí. Ještě víc jí asi vadí, že máma se netváří kajícíně, že ani nepředstírá, že celou dobu stála frontu v zelenině nebo přebalovala Filipa, že není ustaraná a spořádaná, je jí to jedno, je bezstarostná. Měla by jako alibi v ruce vláčet těžký nákup, měla by mít v podpaží propocená tmavá kola, měla by se omlouvat a vyjádřit pochopení pro těžký úděl družinářky, která tu musí s jediným dítětem dřepět až do konce pracovní doby, ale ona nic z toho neudělá. Vypadá, jako by ji sem přivál vítr.

Teprve když přijdeme domů do našeho bytu, ta dobrá nálada z ní spadne, rychle uklízí drobký od snídaně, dává vařit špagety a chce, abych Filipa nějak zabavila. A jak se blíží hodina, kdy pan T. přichází z práce, tím víc se tíseň stupňuje.

Jednou jsem mámě doma ukázala obrázek, který

jsem v družině nakreslila. Měli jsme nakreslit svoji rodinu. Byl tam pan T., úplně mrňavý vlevo u kraje, potom velká máma s Filipem a já a Dede. Nakreslila jsem ji jako blondatou princeznu v dlouhých šatech. Máma se bůhvíproč naštvála. „Kdo má bejt tohle?“ ukázala na Dede a potom řekla, ať to takhle už nikdy nekreslím.

Cestou domů se Dorotka baví tím, že mi klade morbidní otázky: „Kdyby sis musela vybrat, jestli budeš slepá, nebo hluchá, co bys radši?“

„A stalo by se to až teď, nebo od narození?“

„Až teď.“

„Tak radši hluchá. Někdy by se to docela hodilo.“

„A kdyby to bylo od narození?“

„Tak radši slepá. Říká se, že slepota tě izoluje od věcí, ale hluchota od lidí. Když se narodíš hluchá, tak vůbec nevíš, že existuje řeč, že věci mají jména. Nemůžeš se s ostatními lidmi dorozumět.“

„A kdyby sis musela vybrat, jestli ti uříznou pravou ruku, nebo obě nohy?“

Chvíli to zvažuju, a nemůžu se rozhodnout.

„A tu ruku by mi uřízli u zápěstí, nebo u ramene?“

„U ramene, samozřejmě.“

Naštěstí už jsme u našeho domu. Dorotka vyběhne po schodech napřed a já v přízemí vyberu schránku. Jsou tam dvě oznámení o uložené zásilce, obě pro mámu. Ach jo. Máma ve snaze zkrášlit náš byt pořád něco objednává. Zarámované kresby, sošky, serepetičky.

Kuchařky, i když už dávno nevaří. Inspirativní fotografické publikace o dekorování bytu. A knihy o zahradničení, i když nemáme ani balkon, kde by se dalo něco pěstovat. Ale hlavně fotografické knihy o cizích zemích. Knihy s obrázky majáků, racků a plachetnic na obzoru. Možná si taky, stejně jako já, představuje, že taky začne nějaký jiný, lepší život.

Jenomže u ní mě ta pošetilost nějak víc vytáčí. Nehledě k tomu, že všechny ty věci musejí stát spoustu peněz. Raději se neptám.

„Mami,“ volá na mě seshora ze schodů Dorotka. Slyším hlasy. Když udýchaně vyklopýtám k nám do třetího patra, uvidím na schodech u našeho bytu sedět mámu. Vypadá sklesle a vyčerpaně. Vlasy vytahané z culíku jí visí okolo obličeje. Vedle sebe má složený svůj průvodcovský deštník.

Každý, kdo sedí na schodech před zamčeným bytem, vypadá ztraceně a bezmocně.

„Zdeničko, já jsem asi ztratila klíče,“ hlesne.

1988

Ztratila jsem klíče. Zase. Od té doby, co můžu z družiny chodit sama, jsem je ztratila už dvakrát. Jednou se to pan T. dozvěděl a napsal si to do sešitu. Jednou mu to máma neřekla a nechala mi tajně udělat kopii svých klíčů.

Tohle je potřetí. Ve skutečnosti jsem je neztratila, jsou zabordelené na dně mojí školní aktovky, ale to v tuhle chvíli ještě nevím. Sedím na schodech a če-

kám, protože je zamčeno. Máma touhle dobou už normálně bývá doma. Po škole jsem měla výtvarku, takže už musí být pět hodin. Za chvíli přijde z práce pan T. Je divné, že je zamčeno.

Včera večer, než jsem usnula, slyšela jsem, jak v hádce s panem T. máma křičí, že si pustí plyn. Nevím přesně, co to znamená, pustit si plyn, ale vím, že to je něco zlého. Když je zamčeno, možná to znamená, že si už pustila ten plyn.

Dívám se na okno do dvora, je vyskládané z takových těch tlustých skleněných krychlí. Některé jsou barevné, ale těch je jen pár. Slunce prostupující skrz barevné krychle dělá barevné skvrnky na zdech.

Přemýšlím, co se mnou bude, jestli si máma pustila plyn, když děda a babička už umřeli. Budu muset dál bydlet s panem T.? Možná bych se mohla dostat do děčáku.

„Žádný plyn si nepustila, je normálně na procházce s Filipem, za chvíli přijde, uvidíš,“ říká Dede. Ale ona říká spoustu uklidňujících věcí a ne vždycky se jí dá věřit.

Vždycky když dole bouchnou dveře, tak ve mně všechno úplně poskočí. Ale pak uslyším šouravé kroky pana Čápa nebo dětské hlasy a znovu se mi sevře žaludek.

A pak najednou po schodech stoupá máma s Filipem v náruči, má na sobě dlouhé batikované šaty a rozpuštěné vlasy a směje se a vypadá nádherně.

„Mami, já jsem měla o tebe strach,“ vyhrknu a máma se hrozně diví.